

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE *NICOLAE TESTEMIȚANU*

CATEDRA ECONOMIE, MANAGEMENT ȘI PSIHOPEDAGOGIE

**C. EȚCO, IU. FORNEA, E. DAVIDESCU,
T. TINTIUC, N. DANILIUC, M. CĂRĂRUȘ**

PSIHOLOGIA GENERALĂ

Suport de curs

CHIȘINĂU
2007rul editorial – Polgrafic Medicina20

CZU 159.9 (075.8)

P 97

Aprobat de Consiliul metodic central al USMF

Nicolae Testemițanu din 20.04.06

Coordonator științific: *Constantin Ețco*, dr. habilitat în medicină,
profesor universitar

Autori: *Constantin Ețco*, dr.hab.med., profesor universitar

Iuliana Fornea, lector universitar

Elena Davidescu, lector universitar

Tatiana Tintiuc,

Natalia Daniliuc, lector universitar

Margareta Cărăruș, lector universitar

Recenzenți: *Mihai Șleahțișchi*, dr. în psihologie, dr. în pedagogie,
conferențiar universitar, șef catedră Psihologie Socială, ULIM
Stratan Valentina, dr. în pedagogie, conferențiar universitar, vicedecan la facultatea Psihologie și
Psihopedagogie „Ion Creangă” UPS

Supportul de curs, pregătit în anul 2006, este un material complex despre totalitatea subiectelor discutate la Psihologia generală.

Este elaborat pentru studenții USMF „N. Testemițanu”, ai diverselor instituții de învățământ superior, specialității de psihologie, pedagogie, sociologie, cât și pentru toți cei care au tangențe sau sunt interesați de psihologie. Se propune să fie utilizat diferențiat pentru diverse instituții superioare și facultăți conform cerințelor programelor de studii respective.

Redactor: *Lidia Căssa*

Asistență computerizată: *Ludmila Fediuc*

Machetare computerizată: *Veronica Istrati*

Descrierea CIP a Cămării Naționale a Cărții

Psihologia generală: Suport de curs / C. Ețco, Iu. Fornea, E. Davidescu,...; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie *Nicolae Testemițanu*. Catedra Econ., Management și Psihopedagogie. – Ch.: USMF, 2007. – 366 p.

Bibliogr. p. 364–366 (40 tit.)

ISBN 978-9975-9528-4-2

300 ex.

159.9 (075.8)

ISBN 978-9975-9528-4-2

© CEP *Medicina*, 2007

© C. Ețco și alții, 2007

CUPRINS

Prefață	6
Compartimentul I. Introducere în psihologie	
Tema 1. Psihologia. Delimitarea domeniului. Probleme teoretico-metodologice ale psihologiei	7
1.1. Psihologia ca știință.....	7
1.2. Domeniile psihologiei.....	10
1.3. Metodologia cercetării în psihologie.....	12
Tema 2. Psihicul ca obiect de cercetare al psihologiei. Natura psihicului uman	19
2.1. Psihicul ca obiect de cercetare al psihologiei.....	19
2.2. Natura contradictorie a psihicului.....	24
2.3. Reflectarea psihică. Particularitățile reflectării psihice.....	26
2.4. Evoluția psihicului.....	27
Tema 3. Formele vieții psihice: conștiința, subconștientul și inconștientul	31
3.1. Conștiința.....	32
3.2. Subconștientul.....	33
3.3. Inconștientul.....	35
Compartimentul II. Procesele psihice senzoriale	40
Tema 1. Senzația	40
1.1. Definiție și caracteristica generală a senzațiilor.....	40
1.2. Mecanismele fiziologice ale senzațiilor.....	44
1.3. Clasificarea senzațiilor. Criterii de clasificare.....	47
1.4. Legitățile fundamentale ale senzațiilor.....	50
Tema 2. Percepția	52
2.1. Definiția și caracteristica generală a percepției.....	52
2.2. Bazele fiziologice ale percepției.....	53
2.3. Clasificarea percepțiilor. Criterii de clasificare.....	54
2.4. Însușirile (legile) generale ale percepției.....	55
2.5. Observarea și spiritul de observație.....	55
Tema 3. Reprezentarea	57
3.1. Reprezentarea ca proces și imagine mintală.....	57
3.2. Mecanismele psihologice ale reprezentării.....	58
3.3. Clasificarea reprezentărilor.....	59
3.4. Proprietățile (calitățile) reprezentărilor.....	60
Compartimentul III. Procesele cognitive superioare	62
Tema 1. Memoria	62
1.1. Memoria. Delimitări conceptuale.....	62
1.2. Procesele memoriei.....	64
1.3. Formele memoriei.....	68
1.4. Factorii și legile optimizării a memoriei.....	71
1.5. Diferențele individuale și calitățile memoriei.....	73

Tema 2. Gândirea	74
2.1. Delimitări conceptuale.....	74
2.2. Operațiile fundamentale ale gândirii.....	75
2.3. Formele logice ale gândirii.....	76
2.4. Clasificarea gândirii. Criterii de clasificare.....	78
2.5. Procesele gândirii.....	82
Tema 3. Imaginația	85
3.1. Caracteristica generală a imaginației.....	85
3.2. Funcțiile imaginației.....	86
3.3. Formele imaginației.....	87
3.4. Însușirile imaginației.....	88
3.5. Procedeele fundamentale ale imaginației.....	88
Tema 4. Limbajul	89
4.1. Noțiuni generale despre limbaj.....	89
4.2. Funcțiile limbajului.....	90
4.3. Formele limbajului.....	91
4.4. Corelația dintre gândire și limbaj.....	93
4.5. Activitatea comunicativă și elementele ei.....	94
Compartimentul IV. Activități și procese reglatorii ...	95
Tema 1. Activitatea umană	95
1.1. Conceptul de activitate.....	95
1.2. Structura activității.....	96
1.3. Formele de bază ale activității umane.....	100
Tema 2. Motivația	102
2.1. Definiția și funcțiile motivației.....	102
2.2. Structura sferei motivaționale.....	103
2.3. Formele motivației.....	108
2.4. Motivație și performanță.....	109
Tema 3. Afectivitatea	110
3.1. Aspecte teoretice și metodologice generale.....	110
3.2. Proprietățile proceselor și stărilor afective.....	111
3.3. Clasificarea proceselor și stărilor afective.....	113
3.4. Teorii asupra naturii emoțiilor.....	117
3.5. Agresivitate – toleranță.....	119
3.6. Stresul, anxietatea și angoasa.....	120
Tema 4. Voința	122
4.1. Definiția și caracterizarea generală a voinței.....	122
4.2. Actele voluntare. Structura și fazele lor.....	125
4.3. Calitățile voinței.....	127
4.4. Voința socială.....	128
Tema 5. Atenția	129
5.1. Definiție și caracterizare psihologică generală.....	129
5.2. Mecanismele fiziologice ale atenției.....	130
5.3. Formele fundamentale ale atenției.....	131
5.4. Dimensiunile (atributele) atenției.....	133
Compartimentul V. Sistemul de personalitate	136
Tema 1. Personalitatea	136
1.1. Conceptul de personalitate: om, individ, persoană, personalitate, individualitate,	136

somitate.....	
1.2. Personalitatea ca obiect de studiu al psihologiei.....	137
1.3. Structura integră a personalității.....	140
1.4. Tipologia personalității.....	141
Tema 2. Temperamentul.....	154
2.1. Temperamentul – latura dinamico-energetică a personalității.....	154
2.2. Mecanismele fiziologice ale temperamentului.....	156
2.3. Portrete temperamentale. Caracteristica psihologică.....	158
Tema 3. Caracterul.....	161
3.1. Caracterul – latura relațional-valorică a personalității.....	161
3.2. Mecanismele fiziologice ale caracterului.....	162
3.3. Structura caracterului și complexul însușirilor lui.....	163
3.4. Formarea trăsăturilor de caracter.....	165
3.5. Tipurile accentuate de caracter.....	167
Tema 4. Aptitudinile.....	172
4.1. Aptitudinea – latura instrumental-operațională a personalității.....	172
4.2. Natura aptitudinilor.....	173
4.3. Clasificarea aptitudinilor.....	174
4.4. Inteligența – aptitudinea generală a personalității.....	176
Tema 5. Creativitatea.....	178
5.1. Definierea conceptului de creativitate.....	178
5.2. Structura creativității.....	180
5.3. Niveluri și stadii ale creativității.....	181
5.4. Factorii, ce stimulează sau inhibă creativitatea.....	182
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	185

PREFAȚĂ

Lucrarea a fost pregătită de către colectivul de autori ai catedrei Economie, Management și Psihopedagogie în Medicină a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, denumită „Psihologia generală. Suport de curs”, având menirea să generalizeze studiile teoretice și experimentale din domeniul psihologiei atât din țară, cât și de peste hotarele ei, îndeosebi din România și Rusia.

Materialul dat s-a bazat pe selectarea și generalizarea unei colecții bogate de literatură, atât din psihologia clasică, cât și din cercetările psihologice de ultimă oră. Cercetările de psihologie clasică, după cum știm, servesc drept model de perfecțiune, fiind de mare valoare și păstrându-și importanța de-a lungul anilor, având asemenea caracteristici, cum ar fi: calitatea, ordinea, echilibrul, claritatea, etc.

Suportul de curs conține un material vast și complex de psihologie generală, acoperind toată aria de compartimente, teme, subteme, studiate la disciplina Psihologia generală, prevăzut de planurile de studii din învățământul superior atât din Republica Moldova, cât și de peste hotarele ei.

Lucrarea de față are următoarea structură: *prefață*, 5 capitole: Introducere în psihologie; Procesele psihice senzoriale; Procesele cognitive superioare; Activități și procese regulatorii; Sistemul de personalitate; Bibliografie selectivă.

Cunoștințele din domeniul psihologiei au o deosebită valoare pentru pregătirea viitorilor medici, de aceea sperăm că lucrarea prezentă va contribui la optimizarea acestui proces, va fi de un real folos profesorilor și studenților de la medicină.

Suportul de curs dat poate fi utilizat de asemenea de către psihologi, sociologi, pedagogi, specialiști din diverse domenii, care au tangență cu psihologia, de către studenții diferitor instituții și facultăți, care studiază psihologia, cât și de toți cei interesați de psihologie.

Autorii, care au pregătit materialul, sunt:

- C. Ețco – coordonator științific. Capitolul IV – Motivația;
- Iu. Fornea – Capitolul I – „Introducere în psihologie” (complet); Capitolul IV – „Activități și procese regulatorii” – Activitatea umană. Afectivitatea. Voința. Atenția.
- E. Davidescu – Capitolul V – Caracterul. Aptitudinile. Creativitatea.
- T. Tintiuc – Capitolul V – „Sistemul de personalitate” – Personalitatea. Temperamentul.
- N. Daniliuc – Capitolul II – „Procesele psihice senzoriale” (complet); Capitolul III – „Procesele cognitive superioare” – Imaginația. Limbajul.
- M. Căraruș – Capitolul III – Memoria. Gândirea.

Pregătirea către editare au realizat-o: C. Ețco, Iu. Fornea, Fediuc Ludmila. Aducem sincere mulțumiri și considerații colegilor de la catedră pentru susținerea și ajutorul acordat pe parcursul elaborării acestei lucrări.

Colectivul de autori vor fi recunoscători pentru referințele și obiecțiile critice, în clarificarea, optimizarea și dezvoltarea pe viitor a concepțiilor prezentate în această lucrare.